

הכנסת העשרים וחמש

יוזם : חבר הכנסת מיקי לוי

פ/3528/25

הצעת חוק לתיקון פקודת הדיג (איכון ספינות דיג), התשפ"ג–2023

הוספת סעיפים 33 ב 1. בפקודת הדיג, 1937¹ (להלן – הפקודה), אחרי סעיף 3א יבוא :
עד 13

"הגדרות" 33. בסעיפים 3ג עד 13 –

"מכמורת" – שיטת דיג של גרירת רשת על ידי ספינה ;

"מכשיר איכון" – מכשיר מסוג VMS (Vessel Monitoring System) המאכן באופן רציף את המיקום הגיאוגרפי של הספינה באמצעות לוויין ומשדר באמצעות אנטנת שידור נתוני מיקום ומהירות בזמן אמת למרכז מידע ובקרת דיג ;

"מערך חכות צף" – מערך חכות שקרסיו מצויים בגוף המים ;

"מרכז מידע ובקרת דיג" – מרכז שהוקם לפי סעיף 3ד ;

"השר" – שר החקלאות ופיתוח הכפר.

3ג. (א) לא ידוג אדם דגים בספינת מכמורת או באמצעות מערך חכות צף, אלא אם כן הותקן בספינה מכשיר איכון תקין.

¹ ע"ר 1937, תוס' 1, עמ' (ע) 137, (א) 157.

(ב) בעל הרישיון לדוג דגים אחראי לכך שמכשיר האיכון יפעל באופן רציף וקבוע בכל עת שהספינה שטה, בין אם בעל הרישיון כאמור נמצא על הספינה ובין אם הוא לא נמצא על הספינה.

(ג) לא ישחית אדם את מכשיר האיכון, לרבות את אנטנת השידור שהותקנו בספינה לפי סעיף קטן (א).

(ד) נתגלתה תקלה במכשיר האיכון, יודיע על כך בעל הרישיון לדוג דגים לפקיד הדיג הראשי, באופן מידי; כל עוד לא תוקנה התקלה, לא ידוג אדם אלא אם כן קיבל אישור מאת פקיד הדיג הראשי; אישור כאמור יהיה בתוקף לתקופה שלא תעלה על 7 ימים, אלא אם כן החליט פקיד הדיג הראשי להאריך את תוקף האישור, מטעמים מיוחדים ובהחלטה מנומקת בכתב.

מרכז מידע ובקרת ד.3. (א) יוקם במשרד החקלאות ופיתוח הכפר מרכז דיג מידע ובקרת דיג (להלן – מרכז מידע ובקרת דיג) לשם קבלה, עיבוד ושמירה של מידע אלקטרוני המגיע ממכשירי האיכון.

(ב) מרכז מידע ובקרת דיג ינהל רישום של הנתונים המתקבלים ממכשירי האיכון.

(ג) במרכז מידע ובקרת דיג ירוכזו הנתונים והדיווחים שהועברו אליו לפי הוראות חוק זה וכן נתונים נוספים שיקבע השר.

(ד) השר ימנה, לפי המלצת פקיד הדיג הראשי, מבין עובדי האגף לדיג ולחקלאות מים במשרד החקלאות ופיתוח הכפר, אדם שיהיה מנהל מרכז מידע ובקרת דיג.

נוהל מכשירי איכון 3.ה. (א) פקיד הדיג הראשי יפרסם באתר האינטרנט של משרד החקלאות ופיתוח הכפר (בסעיף זה – אתר המשרד) נוהל מכשירי איכון שיכלול את כל אלה:

(1) המידע שיועבר מהספינה, לרבות שם ומספר ספינה, מספר רישיון לדוג דגים, מיקום גיאוגרפי, מהירות, נתיב, תאריך ושעה;

(2) רמת הדיוק של מכשיר האיכון;

(3) הגדרת מרווחי הזמן לשידור מיקומו של המכשיר;

(4) משך זמן שמירת המידע במרכז מידע ובקרת דיג.

(ב) השר יקבע את התנאים בהתקיימם אדם זכאי להיות ספק מורשה של מכשירי איכון; שמות הספקים המורשים כאמור יפורסמו באתר המשרד.

13. (א) לא ישוט אדם בספינת מכמורת מתחת למהירות 5 קשר באזורים אסורים לדיג מכמורת כמשמעותם בהוראות לפי פקודה זו או בשמורות טבע כהגדרתן בחוק גנים לאומיים, שמורות טבע, אתרים לאומיים ואתרי הנצחה, התשנ"ח-1998.²

(ב) לא ישוט אדם בספינת מכמורת מתחת למהירות 5 קשר בעונות אסורות לדיג מכמורת כמשמעותן בהוראות לפי פקודה זו.

הוספת סעיף 5א 2. אחרי סעיף 5 לפקודה יבוא:

"איסור דיג ועגינת 5א. (א) לא ידוג אדם באמצעות מכמורת ולא יעגון מכמורת בסמוך לרצועת תשתיות וקווי גז לאורך תוואי רצועת תשתיות וצינורות להובלת גז בלחץ גבוה ובמרחק של עד 500 מטר מרצועת תשתיות או צינורות כאמור.

(ב) בסעיף זה –

"מכמורת" – כהגדרתה בסעיף 3ב;

"רצועת תשתיות" – רצועה של קווי תשתיות של תקשורת, גז, נפט או אחרים, בין אופקיים ובין אנכיים לקו החוף, המונחים על קרקעית היס או מוטמנים בה;

² ס"ח התשנ"ח, עמ' 202.

”צינורות להובלת גז בלחץ גבוה” – צינורות

למערכות האספקה, ההולכה והחלוקה של

גז טבעי.”

3. תיקון סעיף 10 בסעיף 10(1) לפקודה, בסופו יבוא :

”(ד) השט בספינת דיג בניגוד להוראות לפי סעיפים 3ג, 3ה ו-13, דינו – מאסר

שלושה חודשים או קנס כאמור בסעיף 61(א)(1) לחוק העונשין,

התשל”ז-1977.”

דברי הסבר

בשנת 2016, לאחר שנים רבות של העדר ניהול משאב הדגה בחופי הים התיכון, שיצרה דיג יתר אגרסיבי שהוביל את המשאב לסף הכחדה, כמו גם לפגיעה אנושה בסביבה הימית, אושר תיקון לתקנות הדיג שיצרו לראשונה מסגרת נורמטיבית משמעותית הכוללת כלים, אמות מידה ותנאים מחייבים לניהול בר קיימא של הדיג והדייגים בישראל.

כך לדוגמה, נקבעו שתי הוראות קריטיות להבטחת התחדשות הדגה: קביעת אזורים האסורים לדיג מכמורת, הכוללים את המים הרדודים המהווים בית גידול לדגיגים צעירים, אזור צפון ישראל, ואזורים של מצע סלעי קשה המהווים את מוקדי הרבייה וההתחדשות של להקות הדגים, וקביעת עונות אסורות לדיג – בעונת הרבייה (תקף לכלל שיטות הדיג, כולל מערך חכות צף אך לא כולל דיג מכמורת) ובתקופת גיוס הדגים הצעירים (תקף לדיג מכמורת בלבד).

אלא ששתי ההגבלות החשובות הללו קשות מאוד עד כמעט בלתי אפשריות לאכיפה, שכן האזורים האסורים לדיג מצויים בעיקר בלב ים, וחלק מפעילות הדיג מבוצעת בלילה, מה שמחייב הימצאות של ספינת אכיפה במקום ובזמן הדיג. לגבי העונות האסורות לדיג, ניסיון העבר מלמד שספינות הדיג יוצאות לים, טוענות שהן ”שטות להנאתן” או מקיימות פעילות שיט אחרת, ובפועל דגות בניגוד לחוק. בנוסף, מיעוט כוח האדם והציוד הזמין לצורכי אכיפת חקיקת הדיג מקשה מאוד על אכיפת דיג אפקטיבית, בוודאי בעומק הים ומחוץ לתחומי המים הריבוניים, שם מתבצע בעיקר דיג של מינים בסכנת הכחדה חמורה כדוגמת הטונה כחולת הסנפיר.

מכאן, שעל אף הרפורמה החשובה שאושרה ב-2016 על ידי ועדת הכלכלה של הכנסת, היבטים חשובים ממנה נותרים ”על הנייר” בלבד שכן אין יכולת ממשית לאכוף את הוראותיה, וממשק הדיג בים התיכון יוסיף להתנהל בחוסר יעילות ופגיעה חמורה בסביבה ובדייגים כאחד.

המנגנון היעיל והנפוץ ביותר בעולם לאכיפת עבירות דיג הוא חיוב בהתקנת מערכת איכון לווייני (VMS) על ספינות דיג, המאפשר איסוף מידע בזמן אמת אודות מיקומה הגיאוגרפי ומהירות השייט שלה והעברתו למרכז ניטור ובקרה בחוף. המערכת מהווה סטנדרט אחיד עולמי לאכיפת דיג, ועושים בה שימוש נרחב במרבית מוקדי הדיג המרכזיים בעולם – ביניהם אירופה, צפון אמריקה, אוסטרליה, רוסיה, דרום אפריקה יפן ועוד.

גם באוסטרליה וגם בארה”ב קיימת רגולציה המחייבת שימוש באמצעי איכון מסוג VMS מאז 2004. האיחוד האירופי מחייב שימוש במכשיר איכון עבור ספינות דיג באורך של מעל 12 מטר (אורך ספינת מכמורת ממוצעת בישראל היא 17 מטר) מאז 2005. כל מדינה באיחוד מחויבת להקים מרכז ניטור ומידע, המפקח על פעילות הדיג בשטחי המים הטריטוריאליים והכלכליים שלה.

אין הכוונה להחליף את מנגנוני האכיפה הקיימים אלא להשלים ולתמוך במאמצי האכיפה באמצעות הכוונת כוחות לאזורים בהם קיים חשד להפרה בעקבות מיקום הספינה ומהירות השייט שלה.

בנוסף לאלו, גם ה-GFCM, נציבות הדיג בים התיכון, מחייבת החל משנת 2009 להתקין מכשירי איכון על ספינות הדיג הפועלות בתחומי הים התיכון. מדינת ישראל חברה מן המניין בנציבות (אם כי קיימת כרגע מחלוקת באשר לתשלום דמי החבר מטעמה), ומדובר בסטנדרט בסיסי ומקובל באזורינו.

גם בישראל, מסמך מדיניות למרחב הימי המגובש בימים אלו על ידי צוות בין-משרדי בראשות מינהל התכנון, המליץ במסגרת ”גיבוש יכולת לאכיפת תקנות הדיג על הקמת מערכת איכון ואכיפה לוויינית שתאפשר פיקוח על הספינות (הגדולות) גם מהיבשה.”

ישנם היבטים נוספים שאיכון ספינות דיג יסייע בהם, היבטים שבעתיד הקרוב ילכו ויהפכו

³ ס”ח התשל”ז, עמ’ 226.

משמעותיים יותר :

א. שמורות טבע – כבר היום, תקנות גנים לאומיים ושמורות טבע (איסור פגיעה בערכי טבע מוגנים וההגנה עליהם), התשכ"ח-1968 אוסרות על הכנסה והשטה של כלי שיט לשמורת האלמוגים באילת. בשמורות טבע נוספות קיים איסור דיג, ובעתיד הקרוב מתוכננת הכרזתן של שמורות טבע ימיות נוספות, שגם בהן יהיו, לכל הפחות, מגבלות דיג משמעותיות. כך שגם לצורך אכיפת חוק גנים לאומיים ושמורות טבע והתקנות מכוחו, מכשיר איכון יהיה לעזר רב.

ב. קווי גז – כבר היום, ויותר בעתיד הקרוב, ירושת הים התיכון בקווי גז רבים, לאורך מאות קילומטרים. מאחר וספינות המכמורת, הגוררות את הרשת על הקרקעית, יוצרות סיכון משמעותי לקווי הגז, ישנו איסור גרירת רשת כ-500 מטר מכל צד של הקווים בתכנית המתאר הארצית מס' 37/ח לקבלה וטיפול בגז הטבעי מתגליות ועד מערכת ההולכה הארצית, אולם איסור זה אינו מעוגן בחקיקה ולכן יש קושי לבצע אכיפה מכוח התמ"א. מערכות האיכון יכולות לעקוב אחר הדיג בסמיכות לקווי הגז ולהתריע מפניו. התוצאה החמורה של פגיעת רשת מכמורת בקו גז, העלולה להוביל לפיצוץ, לדליפה חמורה ולאסון סביבתי כמו גם לנזק מערכתי למשק בעקבות הפסקת אספקת גז טבעי, מחייבים אמצעים למניעת ההתקרבות של רשתות המכמורת לרצועות קווי ההולכה של הגז בים התיכון.

ג. שטחים ביטחוניים ושטחי אש – על פי צו סגירת שטחים בים (מספר 100), שהוציא מפקד חיל הים ב-2014, נקבעו שטחי ים סגורים הכוללים שטחים שבהם חל איסור שיט או דיג. איסורים אלו נועדו מחד לאפשר את פעילות מערכת הביטחון ומאידך להגן על בעלי הספינות והדייגים מפני פגיעה כתוצאה מאימונים, ירי, נפלים ופעילות ביטחונית אחרת. מערכת האיכון תשרת גם את אכיפת הצו.

לפיכך, מוצע לקבוע כי כל ספינה העוסקת בדיג מכמורת או דיג באמצעות מערך חכות צף תחויב בהתקנת מערכת איכון. כמו כן, לשם פיקוח על הנתונים המועברים ממכשירי האיכון, מוצע להקים מרכז מידע ובקרת דיג שיאסוף ויעבד את הנתונים המתקבלים ממכשירי האיכון. בנוסף, מוצע לקבוע כי פקיד הדיג הראשי יפרסם נוהל אודות השימוש במכשירי האיכון.

הצעות חוק זהות הונחו על שולחן הכנסת העשרים וארבע על ידי חבר הכנסת מיקי לוי (פ/17/24) ועל ידי חבר הכנסת רם בן ברק וקבוצת חברי כנסת (פ/2077/24).

הצעת החוק זהה לפ/2077/24 ולפיכך לא נבדקה מחדש על ידי הלשכה המשפטית של הכנסת.

הוגשה ליו"ר הכנסת והסגנים
והונחה על שולחן הכנסת ביום
ל' בסיוון התשפ"ג (19.06.2023)